Mnenje Odbora regij – Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju

(2008/C 325/07)

ODBOR REGIJ

— se strinja z ugotovitvijo, da obstaja široko soglasje glede potrebe po posodobitvi in izboljšanju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi. Zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja je poglavitni del tega cilja;

— meni, da težave pri priznavanju učnih rezultatov, pridobljenih v posameznih državah članicah, zavirajo mobilnost v EU in ovirajo resnično vseživljenjsko izpopolnjevanje;

— poudarja, da je v mnogih državah članicah za poklicno izobraževanje in usposabljanje pristojna regionalna in lokalna raven;

— pozdravlja oba predloga priporočil, s katerima želi Komisija podati rešitve za družbene in gospodarske probleme, ki se pojavljajo v globaliziranem, na znanju temelječem svetovnem gospodarstvu. Poleg tega naj bi prispevala k izboljšanju mobilnosti v Evropski uniji in k spodbujanju izmenjave kvalifikacij. Zato OR meni, da je treba nadalje razviti področja, ki so pomembna za državljane, in naloge, za katere so pristojne regije in lokalne oblasti;

— meni, da bodo glavni uporabniki evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja nacionalni/regionalni in lokalni organi, pristojni za zagotavljanje kakovosti in izboljšav v splošnem in poklicnem izobraževanju;

— poziva k vključitvi pristojnih lokalnih in regionalnih organov v dejavnosti v zvezi s povezovanjem nacionalnih/regionalnih okvirov kvalifikacij s sistemom ECVET;

— meni, da bo pravo merilo za uspeh sistema njegovo izvajanje v praksi in sprejemanje. Lokalne in regionalne oblasti lahko pomembno pripomorejo k temu s podpiranjem sistema prek svojih mrež in prispevajo k verodostojnosti in uporabnosti sistema ECVET.

Poročevalec: Kent JOHANSSON (SV/ALDE), član regionalnega sveta regije Västra Götaland

Referenčna dokumenta

Predlog priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja

COM(2008) 179 konč., 2008/0069 (COD)

Predlog priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET)

COM(2008) 180 konč., 2008/0070 (COD)

POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. ugotavlja, da je poklicno izobraževanje in usposabljanje odločilnega pomena za doseganje ciljev lizbonske strategije – povečanje gospodarske rasti, konkurenčnosti in socialne vključenosti. Splošno in poklicno izobraževanje, poklicna usposobljenost in vseživljenjsko učenje sodijo med najpomembnejše politične prednostne naloge OR;

2. meni, da težave pri priznavanju učnih rezultatov, pridobljenih v posameznih državah članicah, zavirajo mobilnost v EU in ovirajo resnično vseživljenjsko izpopolnjevanje;

3. se strinja z ugotovitvijo, da obstaja široko soglasje glede potrebe po posodobitvi in izboljšanju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi. Zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja je poglavitni del tega cilja;

4. poudarja, da je v mnogih državah članicah za poklicno izobraževanje in usposabljanje pristojna regionalna in lokalna raven. Poklicno izobraževanje se financira iz različnih virov, čeprav ga v večini držav članic financira država (na nacionalni in regionalni ravni) z visokim deležem regionalnega in lokalnega financiranja;

5. izraža stališče o dveh predloženih dokumentih, ki obravnavata evropsko sodelovanje na področju poklicnega izobraževanja, in jih sprejema z naklonjenostjo ter pozdravlja vsebovane predloge. Pri dokumentu, ki obravnava *Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju*, je proces posvetovanja že zelo napredoval, medtem ko je pri drugem dokumentu o *vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja* posvetovanje še v zgodnji fazi. Zato bo pomembno in bi bilo dobrodošlo nadaljnje posvetovanje;

6. pozdravlja oba predloga priporočil, s katerima želi Komisija podati rešitve za družbene in gospodarske probleme, ki se pojavljajo v globaliziranem, na znanju temelječem svetovnem gospodarstvu. Poleg tega naj bi prispevala k izboljšanju mobilnosti v Evropski uniji in k spodbujanju izmenjave kvalifikacij. Zato OR meni, da je treba nadalje razviti področja, ki so pomembna za državljane, in naloge, za katere so pristojne regije in lokalne oblasti;

7. ugotavlja, da je ECVET instrument za opis kvalifikacij z enotami učnih rezultatov z ustreznimi točkami, ki naj bi olajšal prenašanje in zbiranje učnih rezultatov. Nudi skupni metodološki okvir, ki naj bi omogočil lažje prenašanje kreditnih točk učnih rezultatov iz enega sistema kvalifikacij v drugega ali od ene učne poti do druge;

8. meni, da bodo glavni uporabniki evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja na eni strani nacionalni/regionalni in lokalni organi, pristojni za zagotavljanje kakovosti in izboljšav v splošnem in poklicnem izobraževanju. Za razliko od sistema ECVET je cilj referenčnega okvira zagotavljanje preglednosti in doslednosti razvoja politike poklicnega izobraževanja in usposabljanja;

9. se strinja, da mora biti uporaba sistema ECVET in referenčnega okvira prostovoljna, vendar meni, da je treba določiti okvirne pogoje in smernice za uporabo sistema. Različne skupine uporabnikov (uporabniki sistema ECVET in mreže ENQAVET (evropske mreže za zagotavljanje kakovosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja)) morajo zastopati tudi predstavniki, ki imajo neposredni mandat regionalnih ali lokalnih oblasti. Ustrezno morajo biti zastopani tudi zasebni akterji in socialni partnerji;

10. poudarja, da morajo biti regije, ki so po nacionalni ustavi pristojne za izobraževanje, ne glede na to, ali se njihova država odloči za sodelovanje pri sistemu ECVET in/ali referenčnem okviru, vključene v skupna telesa, ki obravnavajo nadaljnji razvoj sistemov;

11. pri nadaljnjem razvoju vidi pomemben in kritičen element v vzpostavitvi ravnotežja med prizadevanji za izboljšanje mobilnosti državljanov s sistemom prenašanja kreditnih točk skupaj z izboljšanjem kakovosti izobraževanja na eni strani in na drugi strani potrebo po večji raznolikosti sistemov izobraževanja, za katere so pristojne regije in občine v državah članicah;

12. opozarja, da sta sistem ECVET in referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti del številnih pobud na področju politike izobraževanja, kamor sodijo tudi Evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (*European Credit Transfer and Accumulation System*, ECTS), Europass, Evropska listina kakovosti za mobilnost (*European Quality Charter for Mobility*, EQCM), Evropska načela za ugotavljanje in potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja ter Evropski okvir kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (*European Qualification Framework for lifelong learning*, EQF);

13. je v svojih prejšnjih mnenjih pojasnil, da neprestano spreminjajoče se zahteve na delovnem mestu (novi sistemi dela, prilagajanje novim tehnologijam) zahtevajo stalno usposabljanje delavcev. Poklicno usposabljanje, usmerjeno v vseživljenjsko učenje, se lahko izkaže za bistven instrument pri razvoju kvalificirane delovne sile, ki je osrednji element trajnega gospodarskega in socialnega razvoja. ([1]) Zlasti zaradi demografskega razvoja je treba poskrbeti za učinkovitejšo uporabo delovne sile, ki je na voljo;

14. opozarja, da bodo za preizkušanje in nadaljnji razvoj sistemov potrebna posebna finančna sredstva.

Evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET)

ODBOR REGIJ

15. opozarja, da ima čezmejna mobilnost na področju učenja in zaposlovanja v Evropi zelo dolgo tradicijo. Bila je temeljnega pomena za razvoj obrti, industrije, trgovine in podjetniških dejavnosti, ki so predstavljale temelj za blaginjo določenega kraja, regije in države;

16. je prepričan, da bosta čezmejno učenje in zaposlovanje zelo pomembna v vse bolj globaliziranem gospodarstvu. To mobilnost na področju učenja in zaposlovanja je treba podpreti s sodobnim instrumentom. OR meni, da je ECVET tak instrument;

17. ugotavlja, da potrebe po usposobljenosti vse bolj določa regionalna raven. OR je poudaril, da je lokalni in regionalni razvoj vsekakor odvisen od različnih pogojev in izhodiščnega položaja. Vendar ga nikakor ni mogoče obravnavati ločeno od okolja, ki ga obdaja. Regije in družba potrebujejo proizvodnjo, ki se obnavlja v takšni meri, kot izginjajo tradicionalna delovna mesta; v nasprotnem primeru grozijo stagnacija, socialna marginalizacija v obliki brezposelnosti, pogostejša bolniška odsotnost in pogosten predčasen izstop s trga dela ([2]);

18. poudarja, da mora biti velika prožnost skupaj z zanesljivim socialnim zavarovanjem, kakor je določeno v „skupnih načelih prožne varnosti“ Evropske komisije ([3]), posebna značilnost trga dela v Evropi;

19. se je v preteklosti strinjal s Komisijo, da bodo nacionalni in evropski okviri kvalifikacij olajšali vrednotenje vseh oblik učenja ([4]);

20. je pozdravil evropski okvir kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, ki ga je predložila Komisija, in oba cilja „izboljšanje preglednosti kvalifikacij“ in „spodbujanje mobilnosti v EU“;

21. podobno kot v zvezi z okvirom kvalifikacij za vseživljenjsko učenje poziva k vključitvi pristojnih lokalnih in regionalnih organov v dejavnosti v zvezi s povezovanjem nacionalnih/regionalnih okvirov kvalifikacij s sistemom ECVET;

22. potrjuje trditev Komisije, da je treba sistem ECVET „*kulturno in tehnično prilago[diti] […] regionalnim […] okvirom*“, in opozarja, da imajo regionalne oblasti same pogosto pristojnosti na področju opredeljevanja, razvoja in izvajanja sistemov kvalifikacij in sistemov vseživljenjskega učenja v formalnem, neformalnem in priložnostnem okviru;

23. poudarja, da velik del poklicnega izobraževanja poteka v okviru vseživljenjskega učenja v podjetjih ali mrežah podjetij, ki temeljijo na znanju, in sicer vse pogosteje preko državnih meja;

24. opozarja na dobre primere za to, kako je mogoče danes razviti sodelovanje med organizacijami ene panoge in regijami v različnih državah na področju poklicnega izobraževanja, ki lahko zajema tudi skupno načrtovanje in priznavanje ([5]). Tovrstne pobude je treba spodbujati in upoštevati;

25. poudarja, da morajo pri priznavanju sodelovati različni udeleženci, ne le predstavniki države, ampak tudi zasebni izvajalci, podjetja in socialni partnerji;

26. pozdravlja ustanovitev skupine uporabnikov sistema ECVET za posodabljanje in usklajevanje posameznih postopkov. V skupino uporabnikov je treba vključiti tudi regionalne in lokalne oblasti ter lokalna podjetja in socialne partnerje, da bodo imeli neposredni dostop do sistema ECVET. Pri tem je treba spoštovati nacionalna pravila in predpise;

27. ugotavlja, da pogosto prav lokalne in regionalne oblasti lahko sprejmejo učinkovite konkretne ukrepe na področju poklicnega izobraževanja;

28. ugotavlja, da je ECVET sistem kreditnih točk na podlagi enot, s katerim se učni rezultati lahko merijo in primerjajo ter prenašajo med ustanovami;

29. pozdravlja dejstvo, da je združljiv z vsemi sistemi kvalifikacij, zlasti z Evropskim sistemom prenašanja in zbiranja kreditnih točk (*European Credit Transfer and Accumulation System*, ECTS), ki podpira in olajšuje evropsko in svetovno mobilnost univerzitetnih študentov;

30. meni, da bo pravo merilo za uspeh sistema njegovo izvajanje v praksi in sprejemanje. Lokalne in regionalne oblasti lahko pomembno pripomorejo k temu s podpiranjem sistema prek svojih mrež in prispevajo k verodostojnosti in uporabnosti sistema ECVET;

31. meni, da so za dobro uporabo sistema ECVET potrebni konkretni primeri delovanja sistema v praksi, ko se začne uporabljati. To bi spodbudilo več uporabnikov k uporabi možnosti, ki jih ponuja sistem ECVET.

([1]) Glej mnenje CdR 226/98 fin.
([2]) Glej mnenje OR z dne 14.6.2006 o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih sposobnostih za vseživljenjsko učenje.
([3]) Glej mnenje CdR 274/2007 o dokumentu COM(2007) 359 konč.
([4]) Glej mnenje CdR 335/2006 fin.
([5]) Na primer evropski program usposabljanja na področju vzdrževanja tovornjakov, glej www.anfa-auto.fr

Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja

ODBOR REGIJ

32. meni, da je mogoče v socialno-ekonomskem smislu doseči večjo učinkovitost poklicnega izobraževanja in usposabljanja z boljšim prilagajanjem poklicnega izobraževanja stalno spreminjajočim se potrebam na trgu dela v družbi znanja, zlasti s spodbujanjem visokokvalificirane delovne sile, ki se lahko uspešno sooča z zahtevami globalizacije;

33. poudarja, da se sistemi splošnega in poklicnega izobraževanja ne smejo razvijati ločeno od podjetniškega in socialnega okolja ter inovacijskega potenciala nekega kraja ali regije, kot se to včasih dogaja, saj so rast, konkurenčnost in možnosti zaposlovanja na določenem območju vse bolj odvisni od kvalifikacij sedanje in prihodnje delovne sile ter tudi od tega, kako poklicno in nadaljnje izobraževanje ter preusposabljanje trajno dopolnjujejo kvalifikacije in prispevajo k njihovemu nadaljnjemu razvoju;

34. zato meni, da je treba nujno prilagoditi referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti zahtevam lokalnega trga dela, in poziva k akreditaciji centrov za poklicno izobraževanje v okviru tega procesa;

35. priznava dodano vrednost referenčnega okvira za zagotavljanje kvalifikacij, saj predstavlja napredek na področju splošnega in poklicnega izobraževanja v EU, zlasti v zvezi s spodbujanjem vzajemnega učenja, mobilnosti in izmenjave dobre prakse;

36. pozdravlja temeljno zasnovo referenčnega okvira v obliki cikla izboljševanja kakovosti in poudarja, da se kazalniki kakovosti ne smejo razumeti kot smernice, temveč kot reference, ki jih je mogoče kasneje na različne načine še naprej razvijati, npr. v dvostranskem ali večstranskem kontekstu;

37. poudarja, da se referenčni okvir ne sme omejiti na zgolj statistični sistem ali neke vrste nadzorno funkcijo, temveč ga je treba obravnavati kot učinkovit instrument za stalen razvoj kakovosti na različnih ravneh ter pri različnih nosilcih in udeležencih;

38. se zavzema za to, da referenčni okvir ne bi bil omejen le na nacionalno raven, ampak da bi ustrezne procese sprožili tudi na lokalni in regionalni ravni. To velja tudi za sisteme učenja zunaj javnega šolstva, da bi jih lahko stalno izboljševali in razvijali;

39. meni, da je treba razmisliti o tem, kako oblikovati referenčni okvir in kako podroben mora biti, da bi dosegli cilje. Odbor meni, da kazalniki ne smejo biti tako podrobno oblikovani, da bi izvajanje referenčnega okvira in nadaljnje delo z njim posredno usmerjalo sisteme izobraževanja;

40. glede predlaganih referenčnih kazalnikov Komisije poudarja naslednje:

— razumeti jih je treba kot orodja, s katerimi se namerava podpirati ocenjevanje in izboljšanje kakovosti sistemov poklicnega izobraževanja v skladu z nacionalno zakonodajo in postopki;

— ne uvajajo novih standardov, ampak naj bi podpirali prizadevanja držav članic ob hkratnem ohranjanju raznolikosti pristopov držav članic;

— uporabljajo se na prostovoljni osnovi, imeli naj bi zgolj posvetovalno vlogo in zato naj ne bi služili kot sredstvo za primerjavo kakovosti in učinkovitosti različnih nacionalnih sistemov v Evropi.

Zato bi bilo dobro, da različni uporabniki lahko izberejo tiste kazalnike, za katere menijo, da so najpomembnejši za potrebe njihovega sistema za zagotavljanje kakovosti;

41. poudarja, da je treba utrditi lokalno in regionalno razsežnost zlasti s podporo lokalnih in regionalnih mrež na tem področju in obžaluje, da v priporočilu ni v zadostni meri izrecno priznan pomen vključitve lokalnih in regionalnih oblasti;

42. poziva k močnejši neposredni vključitvi lokalne in regionalne ravni v mrežo ENQAVET (evropsko mrežo za zagotavljanje kakovosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja). Treba je spodbujati in podpirati medsebojno povezovanje različnih regij in podjetij okrog referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti;

43. spodbuja uvedbo znaka kakovosti za ustanove poklicnega izobraževanja po vzoru že obstoječega razvrščanja visokošolskih ustanov;

44. opozarja, da izboljšanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju koristijo tako posamezniku kot tudi družbi. S splošnim dvigom ravni kvalifikacij se izboljšajo gospodarski kazalniki, kot sta produktivnost in brezposelnost, ter socialni kazalniki, kot je državljanska udeležba, kriminal in stroški zdravstvenega varstva;

45. je prepričan, da lahko poklicno izobraževanje prispeva k boljšemu vključevanju skupin prebivalstva, ki so zapostavljene na trgu dela, kot so npr. migranti, starejši in tisti, ki so predčasno opustili šolanje;

46. poudarja, da je treba poskrbeti ne le za tiste skupine, ki so zajete v ukrepe izobraževanja, ampak tudi tiste, ki nimajo dostopa do sistema, imajo otežen dostop do sistema ali pa so iz sistema izpadle.

V Bruslju, 8. oktobra 2008

Predsednik

Odbora regij

Luc VAN DEN BRANDE